

Struktury glacitektoniczne w Dowiatach

Lokalizacja:

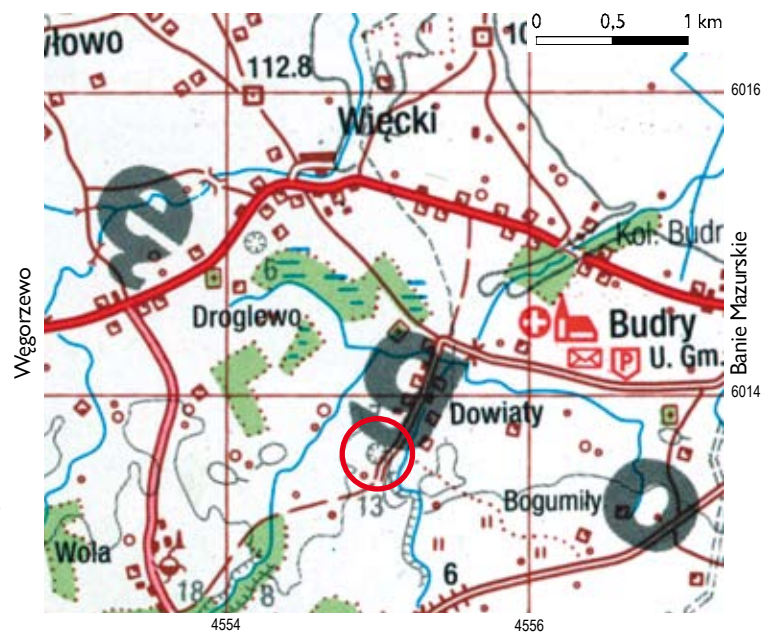
województwo warmińsko-mazurskie
powiat węgorzewski
gmina Budry
miejscowość Dowiaty

Rejon geograficzny:

Pojezierza Wschodniobałtyckie
Pojezierze Mazurskie
Kraina Węgorapy

Jednostka geologiczna:

prekambryjska platforma wschodnioeuropejska
wyniesienie mazurskie
złodowacenie północnopolskie

W malowniczym rejonie Pojezierza Mazurskiego, w mikroregionie Krainy Węgorapy, w miejscowości Dowiaty znajduje się żwirownia, w której pozyskiwane są osady plejstoceniowego złodowacenia północnopolskiego. Żwirownia zlokalizowana jest w jednym z pagórków tworzących ciąg o kierunku północno-zachodnim – południowo-wschodnim i morfologicznie wyniesionych ponad powierzchnię wysoczyzny morenowej.

1
2
3
Profil osadów w Dowiatach pozwolił na interpretację genezy wzgórz. W czasie nasuwania się lądolodu stadiu pomorskiego ostatniego złodowacenia (północnopolskiego) osady budujące wzgórza zostały wyciśnięte przez napierającą masę lodu. Osady o zróżnicowanym pochodzeniu (morskie, jeziorne, rzeczne, lodowcowe) zostały odkłute od podłoża i silnie sfałdowane, często złuskowane i ponasuwane na siebie, tworząc struktury glacitektoniczne. W profilu odsłonięcia widoczne są pakiety piasków i mułków z wyraźnie zaznaczoną laminacją soczewkową i ripplemarkami oraz pakiety materiału grubszego: żwirów i piasków gruboziarnistych, warstwowanych horyzontalnie, miejscami przekątnie. Widoczne są także pakiety zwartych żwirów oraz przewarstwienia osadami drobnymi: piaskami drobnoziarnistymi i mułkami.

W partiach środkowych i dolnych utwory są zaburzone, zaś w centralnej części ściany zachodniej widoczne jest ich antyklinalne ułożenie. W stropie odkrywki znajduje się warstwa gliny zwałowej, której miąższość nie przekracza 1 metra.

Materiał pozyskiwany z tego odsłonięcia jest wykorzystywany na potrzeby lokalne, głównie budowlane. Ściany, w których zaprzestano wydobycia, zapętlają i osypują się.

Obiekt znajduje się na południe od drogi krajowej Węgorzewo – Gołdap. W Więckach przed szkołą należy

skręcić w prawo i jadąc drogą polną (po przejechaniu 1,4 km) przy gospodarstwie skręcić w prawo. Po przejechaniu wsi Dowiaty, za masztem telekomunikacyjnym ukazuje się w panoramie duży pagórek, w którym znajduje się opisywany obiekt. Wysokość ścian wyrobiska dochodzi do 15 metrów, a ich długość do 100 m.

W miejscowości Więcki wart zobaczenia jest pałac i park oraz słynna piramida w Rapie.

The glacitectonic structures in Dowiaty

In the scenic Mazury Lakeland, in Dowiaty village a sandpit is located where Pleistocene sediments of Northern Poland glacial period are exposed. The quarry is located south from the Węgorzewo-Gołdap highway. In Więcki village the visitor must turn right, take a country road and, after about 1.4 kilometer, close to a farm, again turn right. When driving through Dowiaty village a large hill appears, where the quarry is located.

The quarry is 100 meters long and 15 meters high. The exposed sediments are sands and clays with well-visible flaser lamination and ripplemarks as well as the beds of horizontally- or cross-bedded gravels and coarse-grained sands with compact gravels and intercalations of finer sediments: fine-grained sands and clays. In the lower and middle parts of the succession the strata are disturbed. In the central part of western wall the anticline occurs. In the top part of quarry the boulder clay occurs of thickness up to 1 meter. The analysis of sediments enables to explain the origin of surrounding hills, which were formed by stripping and pushing the sediments at the terminus of approaching ice sheet. The sediments were mined for local purposes, mostly for construction.

1

2

3

Wybrana literatura: 199, 200

Autor karty stanowiska dokumentacyjnego i fotografii:
K. Pachocka-Szwarc (2005)